

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

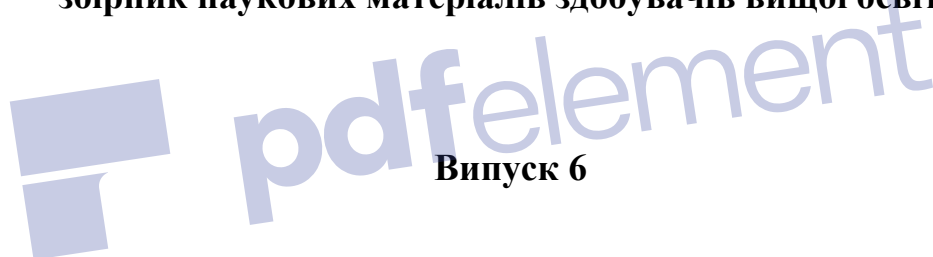
Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 6
2022

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти



Рівне, 2022

Студентський дайджест : збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти.
Випуск 6. Рівне : РДГУ, 2022. 136 с.

Головний редактор :

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчий редактор :

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії :

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олена Сергіївна – здобувач ступеня PhD кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету за спеціальністю 053 «Психологія».

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол № 11 від 24 листопада 2022 р.)*

УДК 378.02:316.361

ОСОБЛИВОСТІ ГОТОВНОСТІ ДО ШЛЮБУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ**Ковтонюк Марія, здобувач ОС «бакалавр»**

спеціальності «Дошкільна освіта, Психологія», 2 курс, РДГУ

Науковий керівник: Джеджерера О.В., старший викладач

Постановка проблеми. Шлюб – це вільний рівноправний союз між чоловіком та жінкою, укладений з дотриманням порядку та умов встановлених законом, який утворює сім'ю та породжує між чоловіком та жінкою особисті майнові та немайнові права та обов'язки. Союз є сукупним результатом взаємодії факторів соціального, природного, індивідуального і суспільного характеру. Стабільність як самого шлюбу, так і заснованої на ньому родини значною мірою залежить від змісту і характеру мотивів укладення шлюбу.

Підготовка до сімейного життя є складним і повноцінним процесом, і показником його ефективності є готовність молодих людей правильно будувати свої стосунки у подружньому житті. І чоловік, і дружина повинні чітко розуміти завдання, які стоять перед ними, не тільки здатність закохуватися та почуття на ранніх стадіях кохання, але також почуття відповідальності та здатність жити разом. Коли хлопець і дівчина зустрічаються, любов між ними вибухає, спочатку вони вчаться вмінню любити в піднесеному стані «на крилах кохання», а коли вони одружуються, вони повинні перейти на інший рівень... Уміння терпіти і прощати один одного. У шлюбі любов зазвичай проявляється повніше і інтенсивніше. Об'єднай двох, стань одним!

Проблеми молоді сім'ї, закономірності її буття і розвитку досліджувались у загальній та соціальній педагогіці, психології, філософії та соціології, зокрема у працях таких вчених як: М. Бердяєв, С. Гессен, Б. Лихачов, В. Шадриков; про соціальну орієнтацію та етичне виховання молоді (О. Безпалько, В. Бочарова, З. Зайцева, І. Зверева, А. Капська, Г. Лактіонова, Л. Нечепоренко, та ін.); про аналіз соціально-психологічних механізмів розвитку готовності молоді до повноцінного сімейного життя (К. Віткер, Т. Говорун, І. Дубровіна, І. Кон, С. Ковальов, В. Колбановський, А. Обозова, Р. Овчарова, В. Чудновський, В. Штільбанс та ін.), про гендерні аспекти соціальних відносин (В. Алексєєв, О. Балакірева, В. Бондаровська, Т. Говорун, Н. Грицяк, В. Кравець, І. Мунтян та ін.).

Мета дослідження: вивчення особливостей готовності студентської молоді до шлюбу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підготовка молоді до вступу в шлюб, до майбутнього сімейного життя – невід'ємна складова частина загальної системи сімейної політики України. Найважливішим аспектом готовності молоді до сімейного життя, можна виділити правильне розуміння молоддю ролі сім'ї і шлюбу в сучасному суспільстві, що у свою чергу зв'язано з особливостями формування в них установок, орієнтації на вступ у шлюб. Морально-психологічна підготовленість особистості до шлюбу, на думку В. Кравець також є важливою складовою соціальної роботи, що означає сприйняття цілого комплексу вимог, обов'язків і соціальних стандартів поведінки, якими регулюється сімейне життя [2].

Передумовою психологічної підготовки до шлюбу є наявність навичок спілкування з людьми, єдність або схожість поглядів на життя в цілому і сімейне життя зокрема, уміння створювати морально-психологічну атмосферу в сім'ї, стійкість характеру і почуттів, навички спілкування з людьми, вміння створювати морально-психологічну атмосферу в сім'ї. сильний розвиток індивідуальної вольової якості.

Згідно з поглядами Г. Дьоміної, психологічна готовність до створення та розвитку сім'ї є складним утворенням особистості, єдністю мотиваційного, когнітивного, операційного і емоційно-вольового компонентів. При цьому вона, опираючись на результати власного дослідження, зазначає, що у молодих людей вищезазначена готовність сформована недостатньо, оскільки зумовлена неадекватним вихованням в батьківській сім'ї, впливом поглядів ровесників на шлюб, низьким рівнем підготовки до створення сім'ї в школі [1].

Чинники, які обумовлюють готовність до сімейного життя вимагають цілісного розуміння. А. Сидоренко виокремив такі фактори готовності студентської молоді до створення сім'ї, які можна розділити на дві групи: внутрішні та зовнішні чинники. До першої групи, де розглядаються внутрішні чинники відносяться: мотиви вступу в шлюб, психологічна сумісність партнерів, шлюбно-сімейні домагання, особливості темпераменту, відповідальність, емпатія. У другу групу, тобто в зовнішні фактори, включені: характеристики дошлюбного спілкування партнерів, матеріальне становище партнерів, вплив батьківської сім'ї, вищого навчального закладу, засобів масової інформації. Першим внутрішнім чинником готовності студентської молоді до сімейного життя, який варто розглянути, є мотиви, що спонукають її до шлюбу. Мотиви створення сім'ї потрібно розглядати як тривалий процес, в результаті якого погляди, установки і орієнтації, що сформувалися в певній обстановці, штовхають людей до активізації своєї діяльності в напрямку задоволення своїх соціальних та природних потреб у шлюбі. У сучасній психології розрізняють три мотивації на шлюб у молоді: мотивація на сам факт шлюбу, мотивація на певний тип шлюбу, мотивація на певну людину. Щодо психологічної сумісності партнерів, то вона є найважливішою умовою стабільності і благополуччя подружньої пари. Сумісність визначають як взаємне прийняття партнерів, засноване на оптимальному поєднанні – схожості або взаємодоповненні – ціннісних орієнтацій, особистісних і психофізіологічних особливостей. Сумісність може бути описана в основному двома характеристиками взаємодії: показниками суб'єктивної задоволеності партнером (психологічна ознака) і показниками емоційно-енергетичних витрат при спілкуванні з ним (фізіологічна ознака) [4].

За своєю чисельністю студенти є однією з найважливіших груп молоді, від розвитку яких залежить майбутнє суспільства і нації в цілому. Тому вивчення молодих сімей студентів, зокрема педагогів, та їх найбільш сприятливого часу для створення дуже важливо, тому що молодість, а саме студентський віковий період з позиції фізіологічної та психологічної готовності вважається найбільш сприятливим для створення сім'ї і народження первістків. В цей час молоді може побудувати гармонійні відносини в майбутньому шлюбі та виявляти високу ступінь згуртованості. Але в цей же час, слабка соціальна готовність до подружнього життя та завищені вимоги до партнера часто стають причинами руйнування шлюбу.

Результати емпіричного дослідження засвідчили, що в структурі сімейних функцій респонденти виділяють насамперед емоційно-психотерапевтичну, особистісної ідентифікації з шлюбним партнером та зовнішню привабливість партнера. Такі дані свідчать про те, що учасники експерименту вважають важливими, значущими елементами сімейного життя взаємну моральну та емоційну підтримку членів сім'ї, орієнтуються на шлюб, як на середовище, що є сприятливим для психологічного розрядження та емоційної стабілізації, спільність інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій, способів проведення дозвілля, а також привабливий зовнішній вигляд партнера. З найменшим значенням серед сімейних функцій досліджуваними було визначено значущість сексуальних стосунків у шлюбі, значущість побутової організації сім'ї, значущість батьківства.

У структурі рольових очікувань та рольових домагань найвищі показники були зафіксовані за шкалами: «Установка на емоційно-психотерапевтичні функції шлюбу», «Установка на значущість зовнішнього вигляду» та «Установка на батьківські функції». Отримані результати вказують на загальний високий рівень орієнтації на те, що шлюбний партнер: візьме на себе функції лідера в питаннях надання емоційної моральної підтримки, корекції психологічного клімату в сім'ї, створення «психотерапевтичної атмосфери»; повинен бути зовні привабливим та відповідати вимогам щодо зовнішнього вигляду суспільним вимогам; матиме активну батьківську позицію.

Найменш вираженими виявилися установки на: значущість професійної, суспільної (соціальної) активності, орієнтація на прагнення партнера до великих професійних інтересів, суспільної ролі; активність партнера в реалізації господарсько-побутових функцій, його участь в організації спільного побуту, господарські вміння та навички.

При цьому рольові домагання характеризуються високою вираженістю власних професійних потреб, середнім рівнем вираженості прагнення бути «сімейним психотерапевтом», установки на власну привабливість, прагнення красиво та модно виглядати, одягатися. Також спостерігається загальний знижений рівень рольових домагань щодо власної активності в домашньому господарстві та виконання власних обов'язків стосовно виховання дітей [3].

Висновки. Отже, виходячи з вищезазначеного можна зробити висновок, що психологічних особливостей готовності молоді до шлюбу майбутніх педагогів є дуже багато. Основою тривалих та щасливих стосунків студентські роки все ж є любов і кохання. Не менш важливими факторами для створення сім'ї є: наявність спільних інтересів, потреб, студенти-педагоги хочуть бачити біля себе людину, яка буде морально та емоційно підтримувати, проводити разом дозвілля, а також буде мати привабливий зовнішній вигляд. Не дуже важливими для молоді є такі фактори як: сексуальні стосунки у шлюбі, батьківство, активність в домашньому господарстві.

Список використаних джерел

1. Дьоміна Г. А. Психологічні особливості самостійності юнаків в структурі особистісної зрілості щодо подружнього життя. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Вип.25: [зб. наук. праць]. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. С. 138-144.
2. Кравець В. П. Теорія і практика дошлюбної підготовки молоді. Київ: Правда, 2000. 688 с.
3. Магдисюк Л. І., Десля Т. І. Фактори, що обумовлюють психологічну готовність молоді до шлюбно-сімейних відносин. *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka*. 2020. №52. С. 67-70.
4. Сидоренко А. В. Чинники, що обумовлюють готовність студентської молоді до сімейного життя. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. Збірник наукових праць. Луганськ, 2013. – № 3 (32). С. 233-237.

УДК 159.9 : 316.48

ВРАХУВАННЯ ВПЛИВУ ГЕНДЕРНИХ ВІДМІННОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛАКТИКИ КОНФЛІКТІВ СЕРЕД СТУДЕНТІВ

Козолуп Ангеліна, здобувач ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія», 3 курс, УДУ імені М.П. Драгоманова

Керівник: Вольнова Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент

Постановка проблеми. У студентів конфлікти часто є одним із засобів самовиявлення ще не повністю зрілої емоційно особистості, формування її активної позиції у взаємодії з навколишнім світом і можуть бути визначені як конфлікти самоствердження та становлення. У юнацькому віці така поведінка часто є надзвичайно яскраво вираженою. Її спричиняє та посилює нова соціальна ситуація розвитку, яка обумовлює зміни в індивідуальних особливостях особистості, внаслідок чого відбувається загострення міжособистісних стосунків. Не можемо не відмітити, що на активність студентів у соціальних взаємодіях впливає і роль гендерних особливостей та відмінностей. Саме вони можуть створювати підґрунтя для тих чи інших реакцій, стилів поведінки.

Мета дослідження – розкрити особливості впливу гендерних відмінностей на вибір студентами стратегії поведінки під час конфліктної ситуації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Студентські роки – перший період самостійного дорослого життя, час максимального розвитку особистісних якостей. В переважній більшості початком цього періоду вважають 16-17 років, а кінцем – 22-25 років. Йде перехід від фізіологічної до соціальної зрілості, до дорослого, незалежного життя, зумовлюється розширенням соціального оточення та встановленням нових соціальних зв'язків. Провідною діяльністю студентів є навчально-професійна діяльність, а важливим